

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ A.**, bývajúcej v R., **2/ E.**, bývajúcej v R., **3/ M.**, bývajúcej v L., **4/ I.**, bývajúceho v D., **5/ V.**, bývajúceho v R., **6/ I.**, bývajúcej v R., všetkých zastúpených JUDr. J., advokátom so sídlom v D., proti žalovanému **M.**, N., zastúpenému JUDr. M., advokátom so sídlom v L., **o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 6 C 306/2000, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. septembra 2008, sp. zn. 5 Co 90/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom náhradu trov dovolacieho konania vo výške 312,48 € k rukám JUDr. J., advokáta so sídlom v D., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Ružomberok rozsudkom (v poradí tretím) z 19. decembra 2007, č.k. 6 C 306/2000-489 určil, že do dedičstva po poručiteľoch Š., narodenom X., zomrelom X., naposledy bytom v R., v spoluvlastníckom podiele $\frac{1}{2}$, a M., rodenej M., narodenej X., zomrelej X., naposledy bytom v R., v spoluvlastníckom podiele $\frac{1}{2}$ patrí pozemok KN parcela č. X. – ostatné plochy vo výmere X. m², ktorá bola vytvorená geometrickým plánom geodeta I. č. X. z 2. apríla 2006 z parcely č. X. vo výmere X. m², zapísanej na LV č. X. k.ú. R. (ďalej len „pozemok“). Žalovaného zaviazal nahradiť žalobcom trovy konania. Viazaný právnym názorom Krajského súdu v Žiline, vysloveným v uznesení z 25. októbra 2005, sp. zn. 5 Co 22/2005, konštatoval absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy zo 6. decembra 1973, ktorou právni predchodcovia žalobcov predali pozemok právnemu predchodcovi žalovaného, a ustálil okruh účastníkov na strane žalobcov (tak, že namiesto pôvodného žalobcu 1/ J.,

zomrelého X., konal s jeho dedičmi – súčasnými žalobcami 1/ až 4/). Keďže v konaní sa preukázalo, že žalobcovia sú právnymi nástupcami pôvodných vlastníkov pozemku, bola splnená podmienka pre určenie, že pozemok patrí do dedičstva po nich. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie všetkých účastníkov konania rozsudkom z 23. septembra 2008, sp. zn. 5 Co 90/2008 rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil a v časti trov konania ako nepreskúmateľný zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaného zaviazal nahradiť žalobcom trovy odvolacieho konania. Poukázal na správne postupy, skutkové zistenia i právne závery súdu prvého stupňa vo veci samej, pričom zdôraznil dôvod neplatnosti kúpnej zmluvy zo 6. decembra 1973, a to neurčitosť a nezrozumiteľnosť jej predmetu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil existenciou väd podľa § 237 písm. b/, d/ a f/ O.s.p. Ako vyplýva z písomných vyhotovení rozsudkov prvostupňového i odvolacieho súdu, oba konali s tromi žalobcami – 1/ J., 2/ V. a 3/ E., a to napriek tomu, že žalobca 1/ už pred vyhlásením rozsudku súdu prvého stupňa nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, pretože X. zomrel. Súdny síce v záhlaví rozsudkov uviedli i právnych nástupcov žalobcu 1/, títo ale neboli ako účastníci konania označení a nebolo zrejmé, v akom procesnom postavení vystupujú. Okrem toho je v konaní daná prekážka rozsúdenej veci, nakoľko otázka platnosti kúpnej zmluvy zo 6. decembra 1973 sa už vyriešila v konaní vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5 C 456/1998, v ktorom ako účastníci vystupovali žalobkyňa 6/ (na strane žalovanej) a žalovaný (na strane žalobcu). Vo veci tiež došlo k porušeniu zásady dvojinštančnosti konania, pretože prvostupňový súd, ktorý najprv dvakrát žalobu zamietol, bol napokon nútený rešpektovať právny názor odvolacieho súdu o neplatnosti kúpnej zmluvy zo 6. decembra 1973 a žalobe vyhovieť. Rozhodnutie je teda len výsledkom právneho názoru odvolacieho súdu. Dôvodnosť dovolania založil na tom, že ak súdy vyslovili neplatnosť kúpnej zmluvy zo 6. decembra 1973, mali zároveň zohľadniť, že žalovaný mal od roku 1973 pozemok v držbe. Došli by tak k záveru, že k nemu nadobudol vlastnícke právo vydržaním, čo osvedčila i notárka JUDr. M. notárskou zápisnicou z 9. augusta 2000. Z týchto dôvodov žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobcovia vo svojom vyjadrení k dovolaniu spochybnili existenciu všetkých vád namietaných dovolateľom. S poukazom na obsah spisu (najmä zápisníc o pojednávaní) zdôraznili, že súdy po smrti pôvodného žalobcu 1/ J. konali plne v súlade s § 107 ods. 3 O.s.p. Spôsob označenia právnych nástupcov pôvodného žalobcu 1/ (súčasných žalobcov 1/ až 4/) v záhlaví rozsudkov je v súdnej praxi štandardný a umožňuje lepší prehľad o genéze súdneho konania. Pokiaľ ide o dovolateľom tvrdenú prekážku rozsúdenej veci, táto podľa žalobcov daná nie je, keďže konanie vedené pod sp. zn. 5 C 456/1998 malo iný predmet i okruh účastníkov. Postupom súdov nedošlo ani k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom, pretože mu nebola znemožnená realizácia žiadneho z jeho procesných práv, ku ktorým však nepatrí právo na úspech v konaní. V súvislosti s tvrdeným vydržaním pozemku žalovaným uviedli, že notárska zápisnica z 9. augusta 2000 osvedčuje len držbu pozemku v zmysle § 2 zákona č. 239/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v znení účinnom do 30. novembra 2000. Na jej základe by žalovaný mohol nadobudnúť vlastnícke právo k pozemku až po 10 rokoch odo dňa jeho zápisu ako vlastníka do evidencie nehnuteľností; žaloba však bola podaná pred uplynutím tejto doby. Navyše žalovaný až do roku 1998 pozemok fakticky neužíval, teda absentoval jeden z obligatórnych znakov držby. Dovolanie preto navrhol odmietnuť ako neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Žalovaný dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Nejde o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval, teda ani nemohol vysloviť svoj právny názor, od ktorého by sa odvolací súd odchýlil (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd prípustnosť dovolania nevyslovil (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 O.s.p. procesne prípustné.

Vzhľadom k zákonnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnuť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, c/, e/ a g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolateľ v danej veci namieta procesné vady v zmysle § 237 písm. b/, d/ a f/ O.s.p.

Vada podľa § 237 písm. b/ O.s.p. spočíva podľa dovolateľa v tom, že súdy konali s pôvodným žalobcom 1/ aj po jeho smrti, a hoci v písomných vyhotoveniach rozsudkov uviedli aj jeho právnych nástupcov, ich označenie je nejasné a nedostatočné.

S uvedeným tvrdením sa dovolací súd nestotožňuje. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd na základe žiadosti právneho zástupcu žalobcov z X. (č.l. 246 spisu) vytýčil termín pojednávania na 25. októbra 2005. Medzitým, X., pôvodný žalobca 1/ J. zomrel. Jeho právni nástupcovia (súčasní žalobcovia 1/ až 4/) deň pred pojednávaním splnomocnili jeho

pôvodného právneho zástupcu na ich zastupovanie v odvolacom konaní (č.l. 249 spisu), pričom odvolací súd vzal túto skutočnosť na vedomie (pozri záhlavie uznesenia odvolacieho súdu z 25. októbra 2005, sp. zn. 5 Co 22/2005). Odvolací súd ich síce pri vyhotovení uznesenia z 25. októbra 2005 označil neštandardne (a toto označenie sa v konaní preberalo do ďalších rozhodnutí), keď v záhlaví uznesenia ako žalobcu 1/ najprv uviedol J. a následne použil formuláciu „právni nástupcovia po nebohom,“ za ktorou uviedol súčasných žalobcov 1/ až 4/, avšak i tak je z tohto i nasledujúcich rozhodnutí oboch súdov nižších stupňov zrejmé, že ide o právnych nástupcov pôvodného žalobcu 1/ J., ktorí vystupujú na strane žalobcov, a to ako žalobcovia 1/ až 4/. Napokon tým istým spôsobom ich označil i sám žalovaný vo viacerých svojich podaniach (č.l. 301, 346, 380, 414 spisu), pričom tento spôsob označenia až do podania dovolania nenamietal. Keďže označenie žalobcov 1/ až 4/ spĺňa i požiadavky v zmysle § 79 ods. 1 O.s.p., možno uzavrieť, že konanie vadou podľa § 237 písm. b/ O.s.p. netrpí.

Ďalšou z dovolateľom tvrdených vád je prekážka právoplatne rozsúdenej veci (res iudicata) podľa § 237 písm. d/ O.s.p. Uvedená prekážka, vyslovená v ustanovení § 159 ods. 3 O.s.p., vylučuje možnosť znovu prejednať vec, ktorá už bola súdom právoplatne rozhodnutá. Predpokladá totožnosť osôb, ktoré boli účastníkmi predchádzajúceho konania, ako aj totožnosť predmetu konania. O tých istých účastníkov ide aj vtedy, ak v konaní vystupujú nositelia práv z rovnakého právneho vzťahu v opačnom procesnom postavení. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený (t.j. ak je založený na rovnakých skutkových okolnostiach a rovnakom právnom dôvode).

V danom prípade absentuje hneď prvý z predpokladov zakladajúcich existenciou tvrdenej vady, a to totožnosť účastníkov konania. V konaní vedenom na súde prvého stupňa pod sp. zn. 5 C 456/1998 totiž vystupovala len súčasná žalobkyňa 6/ (na strane žalovaného) a súčasný žalovaný (na strane žalobcu). Rozhodnutie vydané v konaní, ktorého účastníkmi neboli osoby totožné s okruhom účastníkov v posudzovanom prípade (resp. ich právni predchodcovia), ale nemôže zakladať prekážku rozsúdenej veci. Keďže podmienky totožnosti účastníkov konania a totožnosti predmetu konania musia byť splnené kumulatívne, riešenie otázky totožnosti veci považoval odvolací súd za nadbytočné pre zistenie, že konanie nie je postihnuté ani vadou podľa § 237 písm. d/ O.s.p.

Posledná z namietaných vád, odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), mala byť podľa dovolateľa spôsobená porušením dvojinštančnosti konania, keď prvostupňový súd žalobe vyhovel len z dôvodu, že musel rešpektovať právny názor odvolacieho súdu.

V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že je potrebné rozlišovať medzi porušením zásady dvojinštančnosti konania a viazanosťou právnym názorom odvolacieho súdu. K porušeniu dvojinštančnosti konania by došlo vtedy, ak by odvolací súd „nečakane“ založil svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa. Vtedy by bolo žalovanému odňaté právo namietať správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde, čo by zakladalo vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Pri viazanosti súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu zostáva dvojinštančnosť zachovaná, nakoľko účastník má po opätovnom rozhodnutí súdu prvého stupňa (po zrušení a vrátení jeho predchádzajúceho rozhodnutia) možnosť znovu ho napadnúť riadnym opravným prostriedkom na inštančne vyššom súde. Skutočnosť, že súd prvého stupňa je po zrušení a vrátení svojho predchádzajúceho rozhodnutia viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, je daná priamo zákonom (§ 226 O.s.p.), preto nemôže zakladať vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Keďže existencia dovolateľom namietaných vád konania podľa § 237 písm. b/, d/ a f/ O.s.p. sa v dovolacom konaní nepreukázala, nemožno prípustnosť dovolania vyvodiť ani z týchto ustanovení.

Vzhľadom k uvedenému dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie je v prejednávanej veci procesne neprípustné, preto ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobcovia náhradu trov dovolacieho konania uplatnili a ich výšku vyčíslili podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Dovolací súd priznal žalobcom náhradu trov dovolacieho

konania spočívajúcu v odmene advokáta za jeden úkon právnej služby – písomné vyjadrenie k dovolaniu (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky) v súlade s § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky. Základná sadzba tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby (53,49 €) je pri zohľadnení spoločného zastúpenia šiestich žalobcov (256,75 €; § 13 ods. 2 vyhlášky) a pripočítaní 19 % DPH (48,78 €; § 18 ods. 3 vyhlášky) celkom 305,53 €, čo s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 6,95 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu 312,48 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. novembra 2009

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková